

Meslektaşım, partili yoldaşım Yaşar Kemal

Doğan Özgüden

Siyasi Haber, 28 Şubat 2021

Altı yıl önce kaybettiğimiz Türkçe edebiyatın büyük ustalarından *Yaşar Kemal*, sosyalist örgütlenmede ve medyada olduğu gibi özel yaşamımda da iz bırakmış olan isimlerin önde gelenlerinden...

Benden tam 13 yıl daha büyük olduğu halde, ikimizin de günlük medyada gazeteci olarak yer almamız 50'li yılların başlarına rastlıyor. Ben İzmir'in tek muhalif gazetesi *Gece Postası*'nda çalışırken, hikayeleriyle daha 40'lı yıllarda edebiyat dünyasında isim yapmış olan *Kemal Sadık Göğceli* de ilk kez *Yaşar Kemal* adını kullanarak İstanbul'un muhalif gazetelerinden *Cumhuriyet*'te röportajlar ve fıkralar yazmaya başlamıştı.

Ama dönemin arayış içindeki tüm gençleri gibi beni de *Yaşar Kemal* hayranı kılan, onun önce *Cumhuriyet*'te tefrika edilen, 1955'te de kitap olarak yayınlanan *İnce Memed* adlı romanı olmuştu.

Bunun özel bir nedeni de vardı... Çocukluğum 2. Dünya Savaşı yıllarında demiryolcu babamın görevli olduğu ara istasyonlarda ya da ilkokulu okuyabilmek için gurbetçi gönderildiğim köylerde geçmişti.

O günlerden birinde, jandarma tarafından "eşkiya" diye her yerde aranan bir köylü gece yarısı *Erciyas* dağının eteklerinde bizim bulunduğumuz istasyonun bekleme odasına sığınmış, mavzerini yastık yapıp uyuya kalmıştı. İstasyon şefi olan babam kendisini uyandırıp acılı hikayesini dinlemiş, ardından annemin hazırladığı azığı yanına katarak *Erciyas*'ın karlı yamaçlarına yolcu etmişti.

İnce Memed'i okurken o günleri de anımsayıp *Yaşar Kemal*'e daha bir saygı duymuştum.

Yaşar Kemal'le şahsen tanışmamız, 1963 yılında, hızlı bir örgütlenme sürecine girmiş bulunan *Türkiye İşçi Partisi*'nin Bâbıâli yokuşunda, tam da İstanbul Valiliği'nin yanı başındaki genel merkezinde oldu.

Daha önce partinin İzmir örgütlenmesi sorumlularından iken genel başkan *Mehmet Ali Aybar*'ın isteği üzerine İstanbul'a göçmüştüm. Sabahları öğlen gazetesi *Gece Postası*'nı gazetesini yayına hazırlıyor, öğleden sonra *Türkiye Gazeteciler Sendikaları Konfederasyonu*'nda sendikacılık, akşamları da TİP genel merkezinin Basın ve Bilim-Araştırma kurullarında sekreterlik yapıyordum.

Aybar'ın çağrısı üzerine sol aydınların ve sanatçıların partiye akın ettiği günlerdi... Taşrada yazılarını, kitaplarını okuyarak hayran olduğum yazarları şahsen tanımak, yoldaşça görüşebilmek, dostluk kurmak yaşamımın en mutlu olaylarındandı.

Biz partili gençlerin *Yaşar*'a hayranlığını pekiştiren yanı ise, ününün uluslararası boyut kazanmış olmasına rağmen parti yaşamındaki alçak gönüllü ve disiplinli tavrıydı. İngilizce öğrenmek üzere İngiltere'ye gitmeye niyetlendiği günlerdi. Seyahati kesinleştirmeden önce bir parti üyesi olarak önce *Aybar*'ı ziyaret edip izin istemişti, *Aybar* da bu seyahati mutlaka gerçekleştirmesi, İngilizce öğrenmesi için kendisini teşvik etmişti. Onun bu militanca tavrı benim gibi genç partilileri son derece etkileyen bir örnek olmuştu.

TİP'teki birlikteliğimiz, Bilim-Araştırma Kurulu'ndaki ortak çalışmalarımızdan sonra, 1964'teki 1. Büyük Kongre'de ikimizin de genel yönetim kuruluna seçilmemizle yeni bir boyut kazanmıştı.

Ne ki, kongrede fikir işçilerinin yönetim organları seçimlerinde emekçi kesimden sayılmaması ve gençlik kollarının de genel yönetim kurulunda temsilinin engellenmesi parti tabanında tepki yaratmıştı.

Aynı zamanda sendikacı olduğum için genel yönetim kuruluna ve merkez yürütme kuruluna emekçi kesimden seçilmiş olmama rağmen, bu yanlışın düzeltilmesi için başlatılan imza kampanyasına hiç tereddüt etmeden ben de destek vermiştim.

Bu muhalefete katılmış olan *İsmet Sungurbey, Fethi Naci, Muzaffer Buyrukçu, Edip Cansever, Demir Özlü, Nurettin Akan, Ömür Candaş* ve gençlik kolları genel başkanı *Ali Yaşar*'la birlikte ben de haysiyet divanına verilmiştik. İsmet ve Demir bunun üzerine partiden istifa etmiş, bizler ise Haysiyet Divanı kararıyla partiden ihraç edilmiştik. Bu yüzden *Yaşar Kemal*'le partideki birlikteliğimiz uzun sürmemişti.

Buna rağmen, kendisiyle kişisel dostluğumuz ve medya planındaki birlikteliğimiz 1964 yılında benim *Akşam* gazetesinin genel yayın yönetmeni olmamdan sonra daha da pekişti.

Akşam'ı solun günlük sesi haline getirmek için sayfaları sol yazarlara açmışım. Bu yüzden sağ basında *Akşam*'a saldırılar yoğunlaşırken, tirajımızın sürekli artmakta olmasına rağmen, büyük şirketler gazeteye reklam vermeme tehdidine başlamışlardı. Bir süredir İnönü Hükümeti'nde devlet bakanı olan gazetenin patronu *Malik Yolaç*, hükümetin düşmesinden sonra sürekli İstanbul'da bulunduğu için, bu saldırıların etkisiyle yazı işlerine sık sık müdahale ediyor, gazetenin sola açılışını frenlemeye çalışıyordu.

Tam da o günlerde *Yaşar Kemal* beni ziyaret ederek *Koroğlu* adlı eserini kitap olarak yayınlanmadan önce *Akşam*'da tefrika etmemi önerdi. Memnuniyetle kabul ettim.

Çetin Altan uzun süredir *Milliyet* gazetesinde günlük fıkralar yazıyordu, ama genel yayın yönetmeni *Abdi İpekçi* ile aralarında görüş farklılıkları doğduğundan bir süredir yazıları yayınlanmaz olmuştu.

Yaşar Kemal'le söyleşimiz sırasında *Çetin Altan*'ın durumu da söz konusu oldu. Yaşar da Çetin de Küçükçekmece'deki Basıncıköy'de oturuyorlar, sık sık görüşüyorlardı.

Yaşar "Çetin şu sırada büyük bunalım geçiriyor. Sen bu gazeteyi bir sol günlük gazete haline getirdin. Bana kalırsa Çetin'in yeri artık *Milliyet* falan değil, ancak *Akşam*'da yazabilirse kendini

toparlayabilir. Elçiye zeval olmaz, İstersen kendisiyle konuşayım, seni arasın" dedi.

Çetin'i 1952 senesinden beri, fıkra yazarı olmasından çok önce, İzmir'de çalıştığım *Sabah Postası*'nın Ankara muhabirliğini yaptığı günlerden tanıyordum. Beni aradığında *Akşam*'da yazmasından memnun olacağımı, ancak patronun onay almam gerektiğini söyledim.

Ancak patron, Galatasaray Lisesi'nden arkadaşı olan Çetin daha önce de *Akşam*'da yazarken başka gazeteden daha yüksek ücret teklifi alınca birdenbire gazeteden ayrılıp kendisini güç durumda bırakmış olduğu için, gazeteye tekrar alınmasına şiddetle karşı çıkıyordu. Uzun tartışmalardan sonra *Akşam*'da yazmasını kendisine kabul ettirdim. Çetin'in her biri olay olan fıkralarını da, Yaşar Kemal'in *Köroğlu* tefrikası ve *Aziz Nesin*'in haftalık yazılarıyla birlikte yayınlamaya başladık.

Hükümetin ve patronların baskısı yoğunlaşırken 1965 seçimlerinde patron Yolaç CHP'den aday olduğu halde biz *Akşam*'da Çetin Altan'ın da bağımsız milletvekili adayı olarak İstanbul listesinde yer almış olan TİP'i açıkça desteklediğimiz için 1966 yazında ben, birinci sayfa redaktörü *İnci Tuğsavul*, haberler müdürü *Cengiz Tuncer* ve dış haberler müdürü *Hüseyin Baş* gazeteden uzaklaştırıldık.

1966 sonlarında hayatımızı kazanmak için İnci'yle kitap yazıp çeviri yaptığımız günlerdi... *Türkiye İşçi Partisi*'nin Malatya'da yapılan 2. Büyük Kongresi'nde birçok tatsız olaylar yaşanmış, örgütteki *Mihri Belli* ve *Hikmet Kıvılcımlı* sempatanı partililerin tasfiyesi için girişilen operasyon parti tabanında büyük huzursuzluk yaratmıştı. Bu ikinci tasfiyenin öyküsünü TİP'in ilk yöneticilerinden *Halit Çelenk* daha sonraki yıllarda "Türkiye İşçi Partisi'nde İç Demokrasi" adlı kitabında son derece ayrıntılı ve belgeli olarak anlatmıştır.

Daha önce partiden ihraç edilmiş olmamıza rağmen son kongredeki tasfiyelerden rahatsız olan partili arkadaşların beni ziyaret ederek dertleştikleri günlerdi... *Yaşar Kemal* de bir gün Ülker Sokak'taki evimizde bizi ziyarete geldi.

Kongrede MYK üyeliğine seçilmişti, ama parti içindeki olumsuz gelişmelerden rahatsızdı. "Malatya'da olup bitenleri belki duymuşsundur. Aybar'la da konuştum, bu böyle gitmez. Partiyi

toparlamamız lazım. Hiçbir hizbin aleti olmadan partiyi destekleyecek bağımsız bir haftalık dergi çıkartılması kaçınılmaz oldu" dedi.

Derginin kurucuları olarak kendisiyle birlikte beni ve *Fethi Naci*'yi düşündüğünü söyledi.

TİP'in iki yıl önce İzmir'de yapılan 1. Kongresi'nden sonra benim gibi *Fethi Naci* de partiden ihraç edilenler arasında bulunduğu için şaşırılmışım. "Pek iyi anlayamadım. Şimdi partide yeni bir tasfiye süreci başlatılmış. Sen partiyi toparlamak için birinci tasfiye sürecinde ihraç edilmiş olanlara işbirliği mi öneriyorsun?" diye sordum.

"Geçmişini unutalım," diye yanıtladı. "Sen ve Naci, partiden ihraç edilmenize rağmen gerçek bir sosyalist tavrı gösterdiniz, partiyi hariçten desteklemeye devam ettiniz. Senin yönetimindeki *Akşam*'ın seçimlerde TİP'e verdiği destek unutulabilir mi? Ben parti organı çıkartalım, demiyorum. Bağımsız sosyalist dergi... Gerçi ben TİP'in MYK üyesiyim, ama bu işte yazar *Yaşar Kemal* olarak varım, tıpkı senin gibi, tıpkı Naci gibi... *Akşam*'ı yönetmiş bir gazeteci olarak dergiyi sen yönetirsin, kimse de dışarıdan karışamaz."

Gerçek Yayınevi'nde *Fethi Naci*'yle de görüştüğümüzden sonra haftalık dergiyi *Ant* adı altında yayınlamaya karar verdik. Derginin genel yönetimi ve haftalık yorum yazarlığı bende, teknik yönetimi *İnci*'deydi, *Fethi Naci* teorik yazıları yazdığı gibi sanat sayfasını da yönetiyordu.

1945'te CHP'nin kışkırttığı faşizan grupların saldırısına uğramış bulunan Sertel'lerin *Tan Gazetesi*'nin bulunduğu Tan Hanı'nda bir büro tutarak *Ant*'i 3 Ocak 1967'den itibaren gerçekten büyük bir yazar kadrosunun katılımıyla yayınlamaya başladık.

İlk sayıda *Yaşar Kemal*'in yanı sıra *Abidin Dino*, *Aziz Nesin*, *Çetin Altan*, *Fakir Baykurt*, *Ferruh Doğan*, *Hüseyin Baş*, *İdris Küçükömer*, *Kemal Sülker*, *Mahmut Makal*, *Memet Fuat*, *Nadir Nadi*, *Rauf Mutluay*, *Refik Erduran*, *Selahattin Hilav*'ın da imzaları yer alıyordu.

Ant'in ilk sayılardaki finansmanını *İnci*'nin ve benim *Akşam* gazetesinden aldığımız kıdem tazminatıyla sağlamıştık.

Ancak, islamcı işadamlarının Tan Matbaası'nı satın alarak *Ant*'in dizgi ve baskısını yasaklamasından sonra artan dizgi ve baskı giderlerini karşılamakta zorluk çekmeye başladık.

Derginin kuruluş hazırlıklarını yaparken *Yaşar* ihtiyaç duyulduğunda yurt dışındaki telif ücretlerini getirterek mali destek

sağlayabileceğini söylemişti. Hâlâ bilemediğimiz nedenlerden ötürü bunu bir türlü gerçekleştirmedi...

Derginin geleceği üzerine karar vermek için bir akşam *İnci*'yle birlikte Yaşar 'ın *Basınköy*'deki evinde bir araya geldiğimizde, Yaşar'ın eşi *Tilda Gökçeli* birden ortaya bir soru attı: "Çocuklar, dergiyi finanse etmek için niçin kitap yayınlamıyoruz?"

"İyi de kitap yayınlamak için de bir sermaye olması lazım. Biz derginin masraflarını dahi karşılayamıyoruz," diye yanıtladım.

Bu kez devreye Yaşar girdi: "Benim ismim kitap yayını için yeterli sermayedir. Eğer olur dersiniz, bundan böyle benim mevcudu tükenmiş kitaplarımın yeni baskılarını da, yeni romanlarımı da *Ant*'in basacağını duyururuz. Ön yatırım falan gerekmez, kağıt da, dizgi baskı masrafları da, kitapların ilk dağıtımından gelecek parayla karşılanır."

Şaşırmıştık... 1967 başında *Ant*'ı yayınlamaya başlarken, Yaşar'ın yeğeni *Ramazan* da Adana'dan gelmiş, bizim büronun bulunduğu *Tan Hanı*'nda bir oda kiralayarak Yaşar Kemal'in kitaplarını yayınlamak üzere *Ararat Yayınları*'nı kurmuştu. Yayınevinin çeviri ve redaksiyon işlerini de *Tilda* yürütüyordu.

"Ya Ramazan? *Ararat Yayınevi* ne olacak?" diye sordum.

"Ramazan'ı defterden sildim," dedi Yaşar... "Bâbîâli'de benim sayemde yer ettikten sonra ilk kazığı bana attı. Kitaplarımı başka yayınevinde yayınlatacağım. Anlaşabilirsek, bu niçin *Ant* olmasın?"

Tilda çok heyecanlıydı. Aylardır *Ararat Yayınevi*'yle *Ant Dergisi* arasında gide gele yayıncılığa bayağı ısınmıştı. *İnci*'yle çok iyi dost olmuşlardı. *İnci*'nin grafik ve mizanpaj çalışmalarını çok takdir ediyordu.

"Biz *İnci*'yle bu işi pekâlâ götürürüz," dedi. "Ben çevirmenler bulmanın dışında yayınevinin ticari ve mali ilişkilerini de yürütürüm. *İnci* de kitapları yayına hazırlar, kapaklarını yapar."

Bunun üzerine bir ortaklık kurarak *Ant* bürosuyla aynı handa *Ant Yayınları* için *Tilda*'nın çalışacağı ikinci bir büro kiraladık.

Kısa bir süre sonra kitap yayınındaki işbirliğimizin daha verimli olabilmesi için *Tilda* ve Yaşar, bizim *Kazancı Yokuşu*'ndaki evimize yakın *Bol Ahenk Sokak*'ta bir daire kiralayarak oraya taşındılar.

ANT aleyhinde bugüne kadar 12 dâva açıldı

ANT'ÇILARIN 46,5 YILA KADAR HAPİSLERİ İSTENİYOR

Ant üzerinde egemen sınıfların ve Amerikan uçaklarının baskı, sabotaj ve tehditleri devam ederken teminatsız savcılar da ANT mensupları hakkında durmadan yeni dosyalar açmakta, olayları sınıf açısından değerlendiren yazarlarımız, bazı Üniversite öğretim üyesi birliklerinin verdikleri gültüç raporlara dayanarak mahkemeye sevk edilmiştir.

41 haftadan beri ANT hakkında açılan dâva sayısı 12'yi, ANT mensupları hakkında istenen ceza miktarı ise 46,5 yılı bulmuştur.

Son olarak dergimiz sahibi ve Genel Yayın Müdürü Doğan Özgüden Cuma günü Sarıcağa çağırılarak 40. sayıya yayınlanan «Amerika kovulmadıkça» ve «Grevin ertelenmesi AP için yüzkarasıdır» başlıklı yazılardan dolayı sorguya çekilmiştir.

Özgüden'in dâvaları

Bugüne kadar Doğan Özgüden

ya kadar hapis talebiyle dâva açılmıştır.

Ayrıca, askeri mahkeme yazışmalarının fotokopilerini basarak kendisinin «Ajans» olduğunu açıkladığımız Birleşik Gıda Sanayii İşçileri Sendikası Başkanı Ahmet Muşlu da Özgüden aleyhine iki ayrı hakaret dâvası açmıştır. Bu iki dâvada da istenen ceza miktarı 6 yılı bulmaktadır.

33,5 yıl hapis

«At yarışlarında dönen delaplar» başlıklı yazıdan dolayı da Türkiye Jockey Kulübü'nün küçük düşürüldüğü iddiasıyla Avukat Hüsamettin Cin doruk tarafından yine Özgüden aleyhinde bir hakaret dâvası açılmış olup bu dâvada da üç yıla kadar hapis istenmektedir.

Öte yandan, ANT'nin 16. sayısında yayınlanan nükteler mayınlarla ilgili «Cinayet yerine intihar» başlıklı yazısından dolayı Genelkurmay Başkanlığı'nın Birinci Ordu Kom-

met üyelerinin küçük düşürüldüğü, savemin asıl onlar hakkında dâva açması gerektiğini söylemiştir. Böylece, Doğan Özgüden hakkında hapis talebi 33,5 yıla ulaşmaktadır.

Dergimizin kurucularından ve yazarlarından Yaşar Kemal hakkında da «Vatan İhaneti Katmerleşiyor» ve

Yaşar Kemal

met üyelerinin küçük düşürüldüğü, savemin asıl onlar hakkında dâva açması gerektiğini söylemiştir. Böylece, Doğan Özgüden hakkında hapis talebi 33,5 yıla ulaşmaktadır.

Dergimizin kurucularından ve yazarlarından Yaşar Kemal hakkında da «Vatan İhaneti Katmerleşiyor» ve

Doğan Özgüden

Kitap seçimini Yaşar ve Tilda'yla birlikte yapıyorduk. Tüm dünyada antimperyalist hareketin güçlendiği, ulusal kurtuluş savaşlarının ve sosyal devrimlerin sömürgeciliğe ve Yankee hegemonyasına arka arkaya ağır darbeler indirdiği bir dönemden geçiyorduk.

Ant Dergisi'nde olduğu gibi *Ant Yayınları*'nda da bu mücadelelerin Türkiye halklarına tanıtılmasını yayın politikamızın iki ana çizgisinden biri olarak belirlemiştik. Diğer çizgi ise, Türkiye realitesini yansıtacak telif kitapların yayınlanmasıydı.

Telif kitaplar içinde bittabi Yaşar Kemal'in yazdığı *İnce Memed*'in 1. ve 2. ciltleriyle *Ortadirek*, *Yer Demir Gök Bakır*, *Ölmez Otu* ve *Üç Anadolu Efsanesi* başta geliyordu.

68 uyanışını, işçi direnişlerini, anti-faşist mücadeleyi Yaşar ve Tilda'yla birlikte yaşadık, dergide ve kitaplarda birlikte yansıtmaya çalıştık. <https://www.info-turk.be/ant.htm#Books>

Türkiye İşçi Partisi'nde bir yandan *Mehmet Ali Aybar*'ın, öte yandan *Sadun Aren* ile *Behice Boran*'ın başını çektiği kamplaşmayı resmileştiren 3. Büyük Kongre 9 Kasım 1968'de Ankara'da toplandı. Ancak yeni seçilen yönetim kısa zamanda iş göremez hale geldiği

için, muhalefetin çağrısı üzerine aynı yılın sonunda olağanüstü kongreye gidildi.

Parti içinde her iki gruba da sıcak bakmayan, yaşanan krizden her iki tarafı da aynı derecede sorumlu gören TİP *İstanbul* örgütü, *Kars*, *Maraş*, *Ordu* ve *Çanakkale* örgütlerinden imzaların da yer aldığı bir *Üçüncü Yol* çağrısı yapmıştı.

Parti tabanından gelen bu çağrıyı biz de *Ant* dergisinde geniş yer vererek desteklemiştik.

Son kongrede Aybar'dan sonra en yüksek oyu alarak genel yönetim kuruluna, ardından da merkez yönetim kuruluna seçilmiş bulunan *Yaşar Kemal* de partideki iç çekişmelerden oldukça rahatsızdı.

"Ne yapabiliriz, diyordu. Partinin kadroları bunlar. Al birinden vur ötekine..."

"Yönetime gençleri alın," diye yanıtlamıştım. "Yıllardır yapılan hatalarda ısrar edilmesin, gençler dışlanmasın..."

O sırada *Ant* bürosu partili ya da partisiz gençlerin başlıca uğrak yerlerinden biriydi. Gerçekten de bir süredir *Deniz Gezmiş*'lerin radikal çıkışları karşısında bir ezilmişlik duygusu içinde olan partili gençler TİP'e devrimci hareketin öncü misyonunun yeniden nasıl kazandırılabileceğini tartışıp duruyorlardı.

Kongrenin yaklaştığı günlerde *Yaşar* büyük bir heyecanla *Ant*'a geldi.

"Aybar'la konuştum. Bu kongrede yönetime gençleri alacağız. Bana isim tavsiye edebilir misin?" diye sordu.

"Tavsiyeye ne gerek var? diye yanıtladım. Hâlâ partiye bağlı kalan gençleri sen de benim kadar tanıyorsun, burada, başka toplantılarda karşılaşıyorsun, tartışıyorsun."

Yaşar elinden geleni yapacağını söyledi. Gerçekten de kongrede yakından tanıdığımız bazı gençlerin aday gösterilmesini de sağladı. Ne var ki, *Aybar* taraftarlarıyla *Boran* taraftarları arasında sert çatışmalar halinde geçen olağanüstü kongrede *Yaşar*'ın önerdiği gençler yeterince oy alamadıkları için yönetime giremediler.

Her şeye rağmen *Yaşar* da, ben de, *Ant* dergisinde ve yayınlarında sekiz ay daha bizi yıllardır birbirimize bağlayan kavgayı birlikte sürdürdük. Ben haftalık yorumlarımda, *Yaşar* 5. sayfadaki haftalık yazılarında, Türkiye'nin gündemini didik didik ediyor, solun birliğini savunuyorduk.

26 Şubat 1969 *Kanlı Pazar*'ı olsun, Eylül 1969'da Dersim'de *Pir Sultan Abdal* oyunlarına yapılan saldırılar olsun, devrimci gençlerin art arda vurulması olsun, işçi direnişleri olsun, birlikte değerlendiriyor, ortak tavır koyuyorduk.

Aybar ve Boran hizipleşmesine rağmen TİP'in İstanbul'da birliğini koruyabilmesi için de birlikte çalışıyorduk. O denli ki, o ortamda *İnci* ile *Tilda* TİP'e üye olarak bağış kampanyası açmışlardı.

Ne yazık ki, Yaşar'la ilişkilerimiz yine TİP'in iç sorunları nedeniyle 1969 Eylül'ünden itibaren kesildi.

Genel seçimler için milletvekili adaylarının belirlenmesinde genel merkezin demokratik olmayan tutumunu 9 Eylül 1969 tarihli *Ant*'ın Yorum'unda şöyle eleştirmiştim: "Ön seçimde teşkilatın oyu ile liste başına seçilen bilimadamları, sırf genel başkan gibi düşünmedikleri için bir kalemde silinip atılmış, 'oy partisiyiz' diye son dakikada 'oy deposu' bir takım ağalar liste başlarına getirilmiştir."

Bu eleştiriler üzerine MYK üyesi olan *Yaşar Kemal* kıyameti kopardı, artık *Ant*'a yazmayacağını söyledi.

Yaşar'a "Senin tepkilerini anlamaya çalışıyorum," dedim. "Ama hak veremiyorum. Sen ki ilk gençlik dönemimde beni en fazla etkileyen eserlerden *İnce Memed*'in yazarı Yaşar Kemal'sin... Sosyalist partide toprak ağalarının liste başı yapılmasını eleştirdiğim için beni suçluyor olman inanılır gibi değil. Sen parti yöneticisisin, eleştirilerimden rahatsız olabilirsin. Ama olaya yazar Yaşar Kemal olarak bak..."

Ancak Yaşar son derece kararlıydı. "Toprak ağası dediğin kişinin liste başı olmasını destekleyenlerden biri de benim. Ve de bunun doğru olduğuna, partiye oy getireceğine inanıyorum. Buna karşı çıkan bir dergiye artık yazmam mümkün değildir" diyerek bir daha dönmek üzere *Ant*'tan ayrıldı.

Ne acıdır ki, mensubu olduğu TİP yönetiminin tutumunu eleştirdiğim için *Ant*'tan ayrılan Yaşar, üzerinden iki yıl geçmeden, 29 Ekim 1970'teki 4. Kongre'de yönetime gelen *Boran* grubunun bazı uygulamaları üzerine ağır suçlamalar yaparak TİP'ten istifa edecekti.

21 Şubat 1971 tarihli *Cumhuriyet*'te yayınlanan açıklamasında aynen şöyle diyordu: "Bugünkü TİP yöneticileri parti içindeki bölücülüğün ana merkezi olmuşlardır. Emekçilere sırtını çevirip bir bürokrat kalesi haline gelen TİP'ten istifa ediyorum."

Yaşar'ın ayrılmasından kısa bir süre sonra, yayınevini birlikte kurduğumuz eşi *Tilda* da Yaşar'ın kitaplarını yayınlamamıza hukuki engel koyarak *Ant*'tan ayrıldı.

Bu ayrılışların getirdiği mali sarsıntılara rağmen, *Ant Dergisi*'ni ve *Ant Yayınları*'nı değerli bilim insanlarımızın, sosyalist yazarların ve devrimci gençlik liderlerinin yazı kuruluna katılmasıyla, 12 Mart 1971 darbeleri tarafından yasaklanıncaya kadar aynı mücadelecî çizgide sürdürdük.

Yaşar'ın ayrılması beni de, İnci'yi de insan olarak, duygusal olarak çok sarstı.

Bir daha da hiçbir yerde karşılaşıp görüşmedik.

Ant dergisindeki bir yazımdan dolayı ilk mahkumiyeti yediğim günün akşamı İnci'yle beni Basınköy'deki evinde ağırlayışını, kocaman gövdesiyle *lorke* yaparak bizlere moral vermeye çalışmasını hiç unutmuyorum.

Yine *Ant* dergisinde Doğu Anadolu'ya atom mayınları döşenme projesini açıkladığım için Genel Kurmay Başkanı tarafından "*vatana ihanet*"le suçlanarak Selimiye Kışlası'nda yargılandığım günkü dayanışmasını da...

Ve de bugün iktidar olan islamcıların Tan Matbaası'na el koyarak *Ant*'ı sabote etmesi karşısındaki ortak direnişimizi de...

Evet, *Yaşar Kemal* çok sevdiğimiz ve saydığımız bir yazar, müstesna bir insandı.

Sürgün yıllarımızda da, insan hakları ve özgürlüklerin savunulması konusundaki mücadelelerimizde en önemli referanslarımızdan biri oldu.

Yaşar, ayrı düşmenin acısını hep yüreğimizde duyduğumuz dostlarımızdandı.

Ölümünün altıncı yılında o acıyı İnci de, ben de, tekrar yaşıyoruz.